

Hudiksvalls kommun

larande.kultur@hudiksvall.se

Rektorn vid Lunds skola

fredrik.andersson@hudiksvall.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Lunds skola
i Hudiksvalls kommun

Tillsyn i Lunds skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hudiksvalls kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Lunds skola besöktes av Skolinspektionen den 1 och 2 april 2014.

Fakta om skolenheten

Lund skola är en kommunal skola som ligger i Forsa i Hudiksvalls kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1 – 6 samt fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 193 elever varav 30 elever är inskrivna i förskoleklassen. På skolans fritidshem är 89 barn inskrivna. Skolan leds av en rektor som också har rektorsuppdrag på Näsvikens skola. Verksamheten i skolan är organiserad i fyra arbetslag där förskoleklass, fritidshem, årskurserna 1-3 och årskurserna 4-6 utgör var sitt arbetslag. En av lärarna har tillfälligt en del av sin tjänst som biträdande rektor och har vissa administrativa planeringsuppgifter.

Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut.

På skolan finns det en särskild undervisningsgrupp med elever från olika skolor i kommunen.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverket redovisar inte någon statistik som visar hur stor andel av eleverna som nått kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven. Skolans egen statistik att 92 procent av eleverna nått kravnivån på samtliga delprov i både matematik och svenska.

Skolans egen statistik visar att 92 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i svenska och 96 procent av eleverna kunskapskraven i matematik vid läsårets slut 2013. I de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena nådde samtliga elever kunskapskraven vid läsårets slut.

Årskurs 6

Skolverkets statistik visar att andelen elever som nått minst betyget E i årskurs 6 år läsåret 2012/2013 var 100 procent i de flesta ämnena. I två ämnen, engelska och matematik, hade nästintill alla elever minst betyget E.

Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne var högst i ämnet musik, (14,7). Den genomsnittliga betygspoängen var lägst i hem- och konsumentkunskap (12,0). I tre ämnen, matematik, teknik och hem- och konsumentkunskap, var betygspoängen för skolans elever lägre än genomsnittet för riket. I övriga ämnen var betygspoängen för skolans elever i paritet eller högre än genomsnittet för riket. I samtliga ämnen når flickorna högre betygspoäng än pojkarna.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Lunds skola visar att skolan i flera avseenden ger eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Skolan behöver utveckla arbetet med att förklara utbildningens mål för elever och därmed ge dem förutsättningar att ha ett inflytande över sin utbildning. Skolan behöver också utveckla arbetet med elevinflytande. Av utredningen framgår att det inte finns en tydlig plan för hur eleverna ska ges ett reellt inflytande över sin egen utbildning och hur det ska öka i takt med elevernas stigande ålder och mognad. Undervisningen måste även i högre grad anpassas till den enskilde eleven så att även de elever som lätt når kunskapskraven ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Rektorn behöver ta ett ökat ansvar som pedagogisk ledare för hela verksamheten och på ett tydligt sätt säkerställa att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls. Rektor behöver även säkerställa att personalen är förtrogen med regelverket för betygssättning så att skolan kan säkerställa att betygen är likvärdiga och rättvisa.

Skolans systematiska kvalitetsarbete behöver utvecklas så att det tar sin utgångspunkt i de analyser som skolan gör och att det vidtas åtgärder för att förbättra och utveckla utbildningen. Det är även av vikt att samtliga verksamheter inom skolenheten följs upp.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hudiksvalls kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att klargöra vilka mål utbildningen har för elever och föräldrar
- Se till att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt.
- Se till att det finns samarbetsformer mellan skola och fritidshemmet.

Motivering

Klargöra mål för elever och föräldrar

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och vårdnadshavare vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Vid intervju med elever uttrycker de att de inte har diskuterat kunskapskrav och centralt innehåll i de olika ämnena med sina lärare. De beskriver att lärarna presenterar arbetsschema som mer beskriver arbetsuppgifterna och vad de ska göra istället för de kunskapskrav och betygsnivåer som är aktuella. Några elever beskriver att de ibland kan förstå vad man ska kunna genom att titta på de frågor som finns i böckerna och de frågor som finns i arbetsschemat men att det är upp till den enskilde eleven att ta reda på detta. Eleverna i någon enstaka årskurs beskriver att deras lärare presenterar och förklarar kunskapskraven. Flera elever uppger att lärarna förklarat att de "ligger efter kursplanen". Vad det innebär kan inte eleverna förklara. Lärarna uttrycker vid intervju att de upplever att de klargör mål och kunskapskrav för eleverna genom de pedagogiska planeringar som de gör i flera ämnen. Där framgår till exempel koppling till de aktuella kunskapskraven. Lärarna uttrycker också att de upplever vissa

ämnen som svåra att göra pedagogiska planeringar i och att det i de ämnena saknas pedagogiska planeringar och därmed en skriftlig grund för att klargöra mål för både elever och föräldrar. De planeringar som görs läggs upp på skolans IT-plattform uppger lärarna. Rektor uppger vid intervju att färre än hälften av vårdnadshavarna på skolan använder sig av skolans IT-plattform och att det är osäkert om det är en bra form för vårdnadshavare att ta del av planeringarna då det finns osäkerhet om de ger dem tillräcklig möjlighet till informationen.

Skolinspektionen konstaterar att det råder viss diskrepans mellan lärarnas och eleverna upplevelse av hur väl mål och kunskapskrav klargörs på skolan. Att ha kunskap om målen för utbildningen är en förutsättning för att kunna ta ansvar för sitt eget lärande. Skolan behöver därför säkerställa att lärarna klargör målen för utbildningen för eleverna och att denna information även ges vårdnadshavarna.

Stimulans och ledning

Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 285) anges att även elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Elever uppger vid intervju att de i vissa ämnen, till exempel matematik, kan få svårare uppgifter om de är klara med arbetsschemat. I många ämnen däremot får de repetera redan gjorda uppgifter och "vänta in" övriga elever. Några klasser har en "forskarlåda" i klassrummet som eleverna kan arbeta med när de är färdiga uppger elever, men det är då inte fördjupande uppgifter inom det ämnet man läser utan fristående uppgifter i ett annat ämne. Vid intervju uppger representant för elevhälsan att det finns en rädsla hos flera lärare på skolan att inte undervisningen ska hamna på rätt nivå, att eleverna ska missa något eller få luckor. Flera lärare har ett osjälvständigt förhållande till läroböcker och annat liknande material och det gör att förmågan att anpassa undervisningen för olika elever varierar bland lärarna uppger representanter för elevhälsan. De bekräftar också elevernas bild att lärarna individanpassar mer i ämnet matematik. Lärarna uttrycker vid intervju att de upplever att de anpassar undervisningen efter eleverna olika behov. Rektorn bekräftar emellertid vid intervju elevhälsans bild och beskriver att förmågan att anpassa undervisningen och utmana alla elever efter sin förmåga varierar bland lärarna på skolan.

Enligt Skolinspektionen behöver därför skolan säkerställa att alla lärare på skolan anpassar undervisningen så att alla elever kan få den stimulans och utmaning som de behöver och har rätt till.

Samarbetsformer mellan skola och fritidshem

Enligt läroplanen ska skolan utveckla samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Lärare uppger vid intervju att de saknas samarbetsformer mellan skolan och fritidshemmet. De uppger att "någon behöver alltid ta hand om eleverna" och att det därmed saknas möjligheter till gemensam planeringstid. De uppger samtidigt att det finns ett samarbete mellan förskoleklass och fritidshemmet. Rektor bekräftar att det inte finns något gemensamt planeringsarbete eller organiserat samarbete mellan skolan och fritidshemmet.

Skolinspektionens bedömning är att Lunds skola behöver utveckla samarbetsformer mellan skolan och fritidshemmet så att personalen tillsammans får möjlighet att kunna berika elevernas mångsidiga utveckling och lärande.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller skolans arbete med undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergång och samverkan

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll
- Se till att det finns forum för samråd med elever och vårdnadshavare

Motivering*Elevernas inflytande*

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att de svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att eleverna har rätt till inflytande över undervisningen, skolmiljön och verksamheten i övrigt. Kravet på att eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen innebär att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del av detta arbete utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida.

Elever uppger vid intervju att det oftast är lärarna som bestämmer i frågor om undervisningens upplägg och innehåll. Ibland kan man som elev få välja vad man ska göra om man arbetat klart med en uppgift eller få välja vem man ska arbeta med. Elever beskriver att de sällan är med och påverkar undervisningen men att de ibland kan få vara med och bestämma över "en grej" på skolgården och då gäller det materiella saker. Ett exempel som elever i årskurs 4-6 ger är att de skulle vilja påverka arbetsformerna och att "de gärna skulle göra ett studiebesök någon gång", vilket de i dagsläget saknar. Eleverna uppger dock att sådana frågor inte har diskuterats i klasserna eller på andra möten. Lärarna uttrycker vid intervju att det är svårt att hantera elevinflytandet eftersom de upplever att ett elevinflytande kan försvåra möjligheten att "hinna med allt som innehåll i läroplanen och kursplanerna". Lärare uppger också att eleverna får vara med och önska olika saker och exemplifierar med val av platser, men poängterar samtidigt att "de måste önska med måtta". De uttrycker att de sett att eleverna på mellanstadiet "är förtjusta i små grupparbeten" och att eleverna därför fått arbeta med mindre och avgränsade grupparbeten. Lärarna beskriver samtidigt att enskilda lärare involverar eleverna i planeringen av undervisningen men att man inte diskuterat hur skolan ska involvera eleverna i någon större utsträckning. De uppger att skolan inte har ett gemensamt synsätt för hur man ska hantera elevinflytandet och hur progressionen med stigande ålder ska se ut. Rektor bekräftar lärarnas bild och konstaterar vid intervju att skolan inte har ett gemensamt förhållningssätt och att det varierar huruvida lärarna ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen.

Enligt Skolinspektionen behöver skolan utveckla arbetet med elevernas inflytande men också förståelsen för vad elevinflytande är och dess roll och funktion i utbildningen. Utgångspunkten för elevinflytandet måste vara vidare än att möta elevernas önskningar och arbeta med arbetsformer som de är förtjusta i. Därav behöver skolan utarbeta gemensamma strategier för elevinflytandet så att eleverna ges möjlighet att delta i planering och utvärdering av undervisningen så att eleverna därmed kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Forum för samråd

Vid skolenheten ska det, enligt skollagen, finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna och deras vårdnadshavare. Rektor ansvarar för att det finns sådana forum för samråd.

Vid intervju med rektor framkommer att skolan har ett elevråd men att det bara förekommit enstaka möten under det senaste året. Rektorn uppger att elevrådet, som drivits under hans ledning, inte hunnits med i tillräcklig utsträckning. Rektor uppger också att skolan provat att ha föräldraråd men att det inte finns något sådant längre.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller skolans arbete med elevernas inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 13 §§ skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Särskilt stöd**Bedömning**

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Se till att rektor fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav
- Se till att rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram för placering i särskild undervisningsgrupp där det anges vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Motivering*Anpassad studiegång*

Enligt skollagen får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) även göras. Enligt skollagen ansvarar rektorn för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Skolan har en särskild undervisningsgrupp och där finns det en elev som har anpassad studiegång. I beslutet om anpassad studiegång går att utläsa att berörd elev ska ha förkortad skoldag samt att eleven inte ska delta i ämnena musik och slöjd. Det framgår dock inte av beslutet om anpassad studiegång i vilken omfattning som skoldagen avkortats, om alla skoldagar förkortats och vilka ämnen förutom musik och slöjd som berörs av de förkortade skoldagarna.

Skolinspektionen konstaterar att beslut om anpassad studiegång är ett stort ingrepp i en elevs utbildning och ska ha elevens behov och förutsättningar som utgångspunkt. Skolan behöver därför definiera anpassningen så att det blir tydligt för elev och vårdnadshavare vilka konsekvenser för elevens utbildning som den anpassade studiegången ger.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om det finns särskilda skäl får ett beslut om särskilt stöd innebära att stödet ska ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp enligt skollagen. Enligt förvaltningslagen ska beslut även innehålla skälen till beslutet, det vill säga varför eleven ska ges särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp. Rektorns beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Det finns enstaka elever på skolan som får sin undervisning i en särskild undervisningsgrupp men som saknar åtgärdsprogram för detta vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhäva att ett beslut om särskilt stöd i särskild undervisningsgrupp måste föregås av ett konstaterat behov av särskilt stöd som bara kan tillgodoses inom ramen för en särskild undervisningsgrupp vilket skolan behöver skriva fram i ett åtgärdsprogram.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller skolans arbete med särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommuns åläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 9, 11-12 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att rektor säkerställer att lärarna är förtrogna med regelverket för betygsättning.

Motivering

Rektor har i skollagen ett utpekat ansvar för att betyg sätts i enlighet med de föreskrifter som gäller vid betygsättning. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 667) är syftet med bestämmelsen att särskilt markera rektorns ansvar för en rättvis och likvärdig betygsättning. Det innebär att rektor måste se till att lärarna är förtrogna med regelverket och att de ges stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Vid granskning av betygskatalogerna på skolan framkommer att majoriteten elever fått betyget E i flertalet ämnen både vid höstterminen 2012 och 2013. Eleverna uppger vid intervju att lärarna förklarat för dem att de satt lägre betyg för att de inte velat sänka några betyg under vårterminen. Lärarna beskriver vid intervju att det har funnits stor osäkerhet på skolan regelverket för betygsättning. Enstaka lärare har fått kompetensutveckling gällande betygssättning men lärarna uppger att det inte har funnits tid för gemensamma betygs- och bedömningsdiskussioner. Lärarna beskriver också att osäkerheten om regelverket gjort att man varit "försiktig" i betygsättningen. När Skolinspektionen granskar betygskatalogerna visar det sig att samtliga elever har fått betyget E i flera ämnen både höstterminen 2012 och 2013. Rektor uppger att han inte noterat att det satts många E vid höstterminsbetygen men att det är första gången som några lärare sätter betyg och att det därmed kan finnas en viss osäkerhet i hur betyg ska sättas och betygsskalan ska användas. Rektor uppger att höstterminens betygsättning inte har diskuterats eller analyserats.

Skolinspektionen bedömer att rektor behöver säkerställa att lärarna är förtrogna med de författningar som styr betygssättningen och att de får stöd för att kunna sätta likvärdiga och rättvisa betyg.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister när det gäller skolans arbete med betyg och bedömning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och verkar för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.
- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att det genomförs under medverkan av elever och att elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.

Motivering

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektors ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter. Kvalitetsarbetet ska på enhetsnivå genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska också ges möjlighet att delta i arbetet.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektor se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Rektor uppger vid intervju att skolan både har goda och mindre goda resultat. Han konstaterar att betygsresultat och resultat på nationella prov är bra men pekar samtidigt ut flera områden där skolans resultat är mindre bra eller varierande såsom elevinflytande, bedömnings- och betygsfrågor och skolans förmåga att erbjuda alla elever en stimulerande undervisning. Vid intervju med elevhälsan bekräftar de i många stycken den resultatbild som rektor gett uttryck för. Dessa resultat har dock inte varit fokus för skolans kvalitetsarbete. Arbetet med att utveckla utbildningen på skolan har det senaste året istället bestått av diskussioner om formativ bedömning. Strategin har varit att skolan via diskussioner om formativ bedömning ska diskutera skolans resultat i vidare mening och utveckla utbildningen. Samtidigt beskriver rektor att han startat denna utvecklingsprocess utan att ha definierat kontrollpunkter eller senare följt upp resultatet av diskussionerna. Varken rektor eller lärare uppger att arbetet och diskussionerna kring formativ bedömning kommit fram till några åtgärder för att utveckla utbildningen.

Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2012/2013. Skolans kvalitetsredovisning följer en gemensam mall för Hudiksvalls kommun. Beskrivningen av skolans resultat och de analyser som görs i kvalitetsredovisningen skiljer sig från de resonemang som rektor och elevhälsa ger uttryck för vid intervju. I kvalitetsredovisningen saknas de utvecklingsområden rektor beskriver vid intervju helt eller beskrivs i liten utsträckning.

Rektor beskriver också vid intervju att eftersom skolan inte längre har ett föräldraråd har vårdnadshavare inte givits förutsättningar att delta i detta kvalitetsarbete.

Skolans särskilda undervisningsgrupp saknas i skolans systematiska kvalitetsarbete. Personalen i gruppen uppger vid intervju att de inte är "en del av skolan" och att de inte har deltagit i någon utvärdering av verksamhetens resultat. Samtidigt beskriver rektor att det är han som har det operativa ansvaret för den särskilda undervisningsgruppen. Han har också kontinuerligt deltagit vid deras möten men redovisar ingen uppföljning av den särskilda undervisningsgruppens resultat.

Pedagogiskt ledarskap

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor som särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Skolinspektionens utredning visar flera brister inom områden som rektor har ett särskilt utpekat ansvar för. Det gäller exempelvis ansvaret för elevinflytande, bedömning och betygsättning och särskilt stöd. Därutöver tillkommer att skolan inte har ett fungerande kvalitetsarbete där exempelvis resultat följs upp. Vid intervju med lärare efterlyser **de mer pedagogiskt ledarskap** från rektor, speciellt när det gäller stöd och diskussioner i bedömningsfrågor. De upplever också att rektor saknas det dagliga arbetet på skolan. Lärarna beskriver att rektor är diffus i sitt ledarskap och att han pratat och visat "the big five" men den diskussionen inte lett någonstans. De upplever inte att han driver något utvecklingsarbete med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen. Rektor beskriver vid intervju att det funnits olika svårigheter för honom de senaste åren att bedriva ett effektivt pedagogiskt ledarskap. Han beskriver de dåliga resultaten, till exempel vad det gäller lärarnas förmåga att stimulera alla elever, men att han haft svårt att skapa en plattform för att kunna diskutera detta och komma fram till åtgärder för att utveckla utbildningen. Eftersom resultat på de nationella proven varit goda har möjligheten att diskutera mindre goda resultat på andra områden varit begränsade uppger rektor.

De diskussioner han initierat har därmed inte fått ett så stort genomslag menar han.

Rektor har som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar också för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Det innebär att rektor behöver ha en god kunskap om den dagliga verksamheten på skolan och skolans resultat, men det innebär samtidigt att rektor har ansvar för att åtgärda de brister i resultaten som rektor och andra på skolan konstaterat finns.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister när det gäller rektors ledarskap och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 §, 4 kap. 4-6 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Hudiksvalls kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att utbildningen är avgiftsfri.

Motivering

Avgiftsfri utbildning

Av skollagen framgår att utbildningen i förskoleklass och grundskolan ska vara avgiftsfri. Rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet får aldrig vara beroende av en enskild persons ekonomiska förutsättningar. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Därutöver får det i samband med skolresor och liknande aktiviteter i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 375) anges att det inte är förbjudet att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg, men att sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever, oavsett om en elevs vårdnadshavare väljer att betala eller inte. Det anförs även att det inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri

alternativ verksamhet för elever vars vårdnadshavare inte vill betala dessa aktiviteter. Är den kostnadsbelagda aktiviteten att betrakta som en del av utbildningen ska alla elever få delta.

Vid intervju med rektor framkommer att skolan varje år har en friluftsdag där eleverna bland flera aktiviteter kan åka till slalombacken i Hede. Skolan bistår inte med utrustning utan det får eleverna själva stå för. Det finns ingen möjlighet att hyra utrustning i Hede uppger rektor utan de elever som saknar utrustning behöver själva hyra sådan själva till en beräknad kostnad på cirka 200 kronor. Enligt Skolinspektionens bedömning är kostnaden inte obetydlig.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att det finns brister när det gäller erbjudande av utbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hudiksvalls kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

10 kap. 10-11 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Christian Arensberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.